

**NASIMÄENNEVAN TURVETUOTANTOALUEEN (KAUHAJOKI)
KALATALOUDELLINEN TARKKAILUSUUNNITELMA**

Apemet A-P.N.Ky

1 JOHDANTO

Kauhajoella sijaitsevan Apemet A-P.N.Ky:n Nasimäennevan turvetuotantoalueen kalataloudellinen tarkkailu perustuu Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston 12.5.2022 antamaan ympäristölupapäätökseen Nro 71/2022, jonka lupamääräyksen 14. mukaan kalataloustarkkailu on tehtävä Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaisen hyväksymällä tavalla ja tarkkailusuunnitelma on toimitettava viranomaisen hyväksyttäväksi kolmen kuukauden kuluttua päätöksen lainvoimaiseksi tulosta. Tarkkailu voidaan toteuttaa myös osana yhteistarkkailua.

2 TURVETUOTANTOALUE

Nasimäennevan turvetuotantoalue (hankealue 28,65 ha) sijaitsee Kyrönjoen valuma-alueeseen kuuluvan Mustajoen valuma-alueeseen (42.05) sisältyvän Vasikkaluoman - Liikaluoman (42.057) valuma-alueella. Tuotantoalueen kuivatusvedet johdetaan alapuolisen ojan kautta Vasikkaluoman ja Liikaloman kautta Ilvesjoen alaosalle. Kuivatusvesien purkureitin pituus turvetuotantoalueelta Ilvesjokeen on noin 8,7 km (kuva 1).

Turvetuotantoalueen vesiensuojelurakenteina ovat sarkaojarakenteet, virtaaman säätöpato, kaksi laskeutusallasta sekä ympärivuotisesti käytössä oleva kosteikko. Alueen keskimääräiset tuotantovaiheen bruttovuosipäästöt on ympäristölupahakemuksessa arvioitu seuraaviksi: fosfori 10 kg, typpi 255 kg, kiintoaine 508 kg ja COD_{Mn}-arvo 4415 kg O₂. Turvetuotannon arvioidaan päättyvän vuonna 2027.

3 VESISTÖT

Ilvesjoen alaosan veden laatu on Etelä-Pohjanmaan virtavesille tyypilliseen tapaan hyvin vaihteleva. Tummuus ja ravinteikkaus ovat kuitenkin olleet jokivedelle tyypillisiä piirteitä kaikkina vuodenaikoina. pH-arvot ovat yleensä happaman puolella, mutta alle 6,0 laskeneita arvoja ei ole mitattu vuosina 2015 - 2021 otetuista näytteistä. 2020-luvun sähkökalastusten perusteella joen alaosan kalastoon kuuluvia lajeja ovat olleet ahven, hauki, kivenuoliainen, kivisimppu, särki ja taimen. Vuonna 2022 tehdyissä koeravustuksissa joen alaosalta saatiin saaliiksi yksi jokirapu ja alueen raputiheys oli luokiteltavissa erittäin harvaksi (Pohjanlumme Ky 2023). Ilvesjoen kalataloudellisessa kala- ja raputaloudellisessa suunnitelmassa joen kalataloudellinen merkitys on arvioitu keskinkertaiseksi.

Vasikkaluoma on tummavetinen ja ravinteikas pienvesi. Luoman pH-arvot ovat ajoittain laskeneet selvästi alemmaksi kuin Ilvesjoen, mutta fosfori- ja kiintoainepitoisuudet tai COD_{Mn}-arvo eivät ole kohonneet yhtä korkeiksi kuin joessa. Vuosien 2012 - 2022 sähkökalastuksissa Vasikkaluoma - Liikaluomasta on tavattu vain kivenuoliaisia ja ahvenia.

4 KALATALOUDELLINEN TARKKAILUSUUNNITELMA

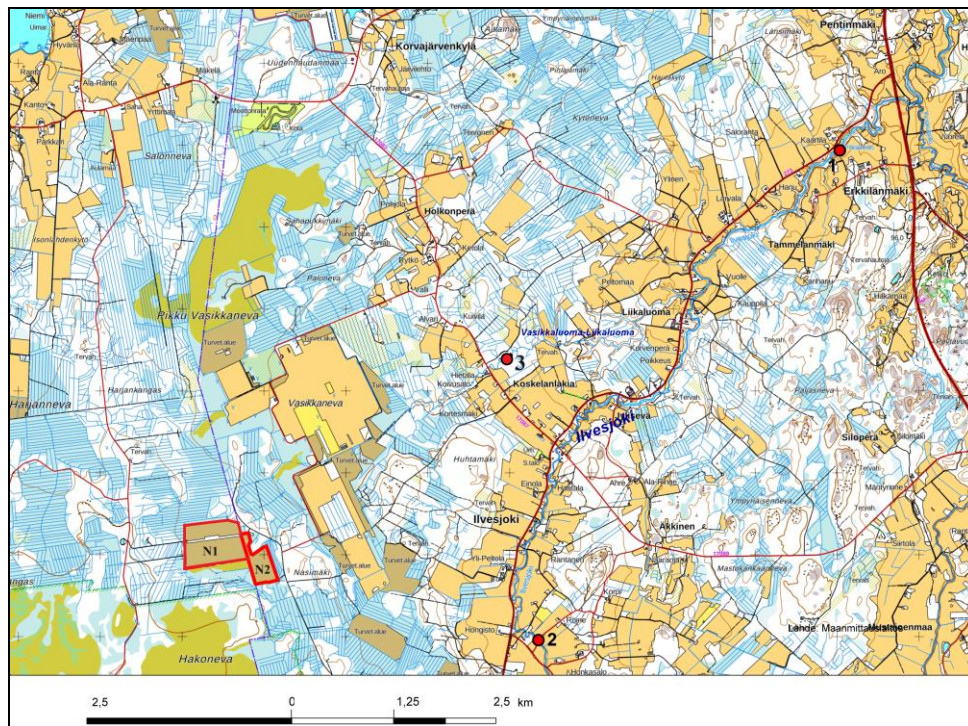
Nasimäennevalla on kaksi lähekkäin sijaitsevaa saman nimistä turvetuotantoaluetta, joilla toiminnanharjoittajana ovat Apemet A.P.N.Ky sekä A-P Niemi Oy (kuva 1). Jälkimmäisen toiminnan turvetuotantoalueella on Varsinais-Suomen ELY-keskuksen 22.6.2022 päivätyllä kirjeellä

(VARELY/829/2022) hyväksymä kalataloudellinen tarkkailuohjelma, jonka mukaisia koekalastuksia ja -ravustuksia on tehty vuosina 2022 ja 2023. Koska molempien turvetuotantoalueiden vesienjohtamisreitit ja toiminnanharjoittajat ovat lähes samat, Apemet A.P.N.Ky esittää, että myös turvetuotantoalueiden kalataloustarkkailut yhdistetään. Nykyiseen tarkkailuun sisältyy Vasikkaluomassa sekä Ilvesjoella tehtäviä sähkökalastuksia sekä Ilvesjoella tehtävä koeravustus. Nasimäennevan turvetuotantoalueiden tarkkailujen yhdistäminen ei edellytä muutoksia nykyisen tarkkailuohjelmaan, joka jatkuu seuraavasti:

4.1 Sähkökalastukset

Sähkökalastukset tehdään vuosina 2025 ja 2028. Mikäli turvetuotanto jatkuu vielä vuoden 2029 jälkeen A-P Niemi Oy:n tuotantoalueella, luvanhaltija toimittaa valvontaviranomaiselle esityksen kalataloustarkkailun jatkosta 31.12.2029 mennessä.

Sähkökalastuskohteet sijaitsevat Ilvesjoella (Pitkäkoski sekä Rakennus) ja Vasikkaluomassa (Hietala). Sähkökalastuksissa noudatetaan ensisijaisesti Salmisen ja Böhlingin (2018) ja toissijaisesti Olin ym.:n (2014) suosituksia. Kalastusten tulokset tallennetaan Suomen ympäristökeskuksen ylläpitämään Koekalastusrekisteriin.

Kuva 1. Nasimäennevan turvetuotantoalueiden ja alapuolisten vesistöjen sekä koekalastuskohteiden sijainti. Turvetuotantoalueet: N1 = Apemet A-P.N.Ky:n Nasimäenneva N2 = A-P Niemi Oy:n Nasimäenneva. Sähkökalastus-/ravustuskohteet: 1 = Ilvesjoki, Pitkäkoski, 2 = Ilvesjoki, Rakennus ja 3 = Vasikkaluoma, Hietala.

4.2 Koeravustukset

Koeravustukset tehdään Ilvesjoessa kahdella pyyntialueella (Pitkäkoski ja Rakennus) heinä-syyskuussa 2027. Koeravustuksissa noudatetaan ensisijaisesti Salmisen ja Böhlingin (2018) ja toissijaisesti Olin ym.:n (2014) suosituksia. Pyynnit tehdään kolmena erillisenä ajankohtana heinäkuun lopun ja syyskuun alun välisenä aikana. Kunkin koeravustuskerran pyyntiponnistus on 25 mertayötä/pyyntialue. Pyyntivälineet desinfioidaan ennen välineiden siirtämistä vesimuodostumasta toiseen tai samassa vesimuodostumassa sijaitsevalle yläpuoliselle ravustuspaikalle, jonne kalojen ja rapujen siirtyminen ei ole mahdollista nousuesteen vuoksi.

4.3 Tulosten raportointi

Tarkkailuraportit toimitetaan koekalastus-/ravustusvuoden loppuun mennessä turvetuottajalle, Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kalatalousviranomaiselle, Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen ympäristö- ja luonnonvarat -vastuualueelle, Kyrönjoen kalatalousalueelle, Jalasjärven kalastuskunnalle sekä Kauhajoen ja Kurikan kaupunkien ympäristönsuojeluviranomaiselle. Jos kalataloustarkkailu toteutetaan osana laajempaa yhteistarkkailua, raportointiaikataulu on voimassa olevan yhteistarkkailuohjelman mukainen.

KIRJALLISUUS:

Olin, M., Lappalainen, A., Sutela, T., Vehanen, T., Ruuhijärvi, J., Saura, A. & Sairanen, S. 2014. Ohjeet standardinmukaisiin koekalastuksiin. RKTL:n työraportteja 21/2014. 22. s.

Pohjanlumme Ky 2023. Nasimäennevan turvetuotantoalueen (Kurikka) kalataloudellinen tarkkailu vuonna 2023, koeravustukset. A-P Niemi Oy. 6 s.

Salminen, M. & Böhling, P. (toim.) 2019. Kalavarojen käyttö ja hoito. Luonnonvarakeskus. 606 s.

Seinäjoella 17.1.2024

Harri Hutri
FM, ympäristöasiantuntija
Pohjanlumme Ky